

[Søgaard.]

måneder 4 kr. pr. dag, de næste 6 måneder 4 kr. 50 øre pr. dag og derefter op til de 16 måneder 5 kr. pr. dag. Herudover betales der 25 øre pr. dag i hjemsendelsespenge for de første 12 måneder og 2 kr. 50 øre pr. dag i den resterende tid.

Nu er forbruget hos de værnepligtige naturligtvis individuelt. Men hvis vi f. eks. tager den gruppe, der ryger tobak, kan man sige, at daglønnen i dag har mindre købekraft end tidligere på dette område. Samtidig er der også andre småting, der indgår som daglige fornødenheder i soldatens tilværelse, og det er alt sammen steget i pris, men lønningerne har ikke rigtig kunnet følge med — for slet ikke at tale om en egentlig velferdsstigning, som her er ladet delvis ude af betragtning. Det betyder bl. a., at mange værnepligtige må stille med en opsparat kapital til forbrug i tjenestetiden, hvilket vel ikke kan være formålet. Samtidig må man regne med, at flere og flere kommer fra en lige overstået lærlingeuddannelse eller en boglig uddannelse, og de er uden noget egentligt økonomisk rygstød. De må så leve af, hvad de kan få til deres soldatertid ved familiens eller andres økonomiske velvilje.

Det ville i det hele taget være interessant at se en virkelig undersøgelse af det reelle behov hos de værnepligtige, og det ville også være af interesse at se, hvad det egentlig ville koste samfundet, hvis man ikke skulle ty til soldatens opsparede kapital eller hans families velvilje.

Et af de særlige områder i forbindelse med de værnepligtiges økonomi er deres orlovsrejser. Jeg tænker her både på de kollektive og de individuelle. Disse rejser er det, som belaster adskillige soldater mest, samtidig med at der naturligvis også her er store forskelle, alt efter om de er gift eller ugift, hvilken landsdel de er tjenstgørende i o. s. v. I øjeblikket er det sådan, at en værnepligtig kan opnå 3 gratisrejser om året: ved påske, pinse og jul. Derudover er der ca. 9 rejser til hans hjem, som dog koster ham 5 kr. pr. gang, og endvidere et ubegrænset antal returrejser til halv pris. Med de lønninger, vi i dag byder vore værnepligtige, er det min opfattelse, at dette at skulle betale 5 kr. for en billet må være en meget stor belastning — for slet ikke at tale om halvprisbillet-

terne, som jo ofte kan snige sig op til et sted mellem 20 og 25 kr. pr. gang. Dette forhold betyder, at den værnepligtige ofte må fægte sig frem for at få gratis transport på landevejen til og fra sit hjem, hvilket vi efter min opfattelse ikke kan være bekendt i vort samfund.

I denne forbindelse ville det være interessant at se, hvad det egentlig ville koste samfundet, hvis man skulle opfylde de værnepligtiges normale rejsebehov i forbindelse med deres fritid, og det er med denne baggrund, jeg stiller dette spørgsmål til den højtærede forsvarsminister.

Forsvarsministeren (Victor Gram): De værnepligtiges dagløn blev sidst reguleret i foråret 1963 som led i helhedsløsningen, og det er vel rimeligt, at vi i de overvejelser, der i øvrigt er i gang om lønningerne, også inddrager mandskabet for at se, på hvilke områder vi er i stand til at føre dem med op i udviklingen.

De to spørgsmål, det ærede medlem her har rejst, har allerede gennem nogen tid været til overvejelse i forsvarsministeriet. En forøgelse af daglønnen er jo et forholdsvis enkelt regnestykke, idet en forøgelse på 1 kr. pr. mand pr. dag simpelt hen løber op i en samlet årsløn på ca. 11 mill. kr. i forøgede udgifter.

En løsning af frirejseproblemet er straks mere kompliceret. Den nuværende ordning koster godt 10 mill. kr. om året. Hvor meget en fuld frirejseordning vil koste, er noget vanskeligt at sige. Det afhænger jo dels af, i hvilket omfang det er mandskabet fysisk muligt at rejse under hensyn til f. eks. beredskab, dels af mandskabets rejselyst. Det har hidtil været antaget, at en fuld frirejseordning ville koste et sted mellem 30 og 40 mill. kr. om året. De undersøgelser, vi i øjeblikket er i gang med, synes foreløbig at tyde på, at det vil være muligt at gennemføre væsentlige forbedringer i frirejseordningen for en forholdsvis rimelig merudgift. Jeg regner derfor med, når vi er færdig med vore overvejelser og undersøgelser til foråret, at kunne gennemføre dels en forøgelse af daglønnen, dels en forbedring af frirejseordningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.